

SETSWANA PUOTLALELETSO YA NTLHA: PAMPIRI YA II
SETSWANA FIRST ADDITIONAL LANGUAGE: PAPER II

Nako: 2½ diura

Maduo: 100

ELA TLHOKO

1. Pampiri e, e na le ditsebe di le 4. Tsweetswee netefatsa gore pampiri ya gago e feletse.
 2. Pampiri e, e na le dikarolo di le PEDI:
KAROLO A: Dikwalo tsa Padi (60)
KAROLO B: Dikwalo tsa Tirisano (40)
 3. Araba dipotso di le THARO.
 4. Araba dipotso tsotlhe ka Setswana, o dirisa tshwaraganyo le kgaoganyo ya mafoko, mopeleto le mareo a a kannweng ke Lekgotla la Bosetšhaba la Puo ya Setswana.
 5. Botswerere mo kwalong, peong ya mabaka le mo thulaganyong ya dintlha, bo tla go tswela molemo.
 6. Botlhaswa le mokwalo o o sa buisegeng di tla go jela maduo.
 7. Dipoelothuto tsa bobedi, boraro le bone: **Go buisa le go lebelela/bogela; go kwala le go tlhagisa; ga mmogo le tiriso ya puo.**
-

KAROLO A DIKWALO TSA PADI**POTSO 1 DIKWALO****Araba dipotso tsotlhe.****PADI SAMORERWANA: M. D. MOTHOAGAE****1.1 Buisa temana e e latelang, morago o arabe dipotso:**

Mo tshwenyegong ya gagwe Gaboitlodiwe a loga maano a bo a a logolola. A mo sita. A tlhoatlhoega jaaka kgosi, bogosi le puso ya yona di tshosediswa ke kgosi e e maatla, go se ka fa e ka itshireletsang ka teng. Bopelotshetlha, o bo tshabe. Motho wa jona o ka bolaya motho a mmolaela dilo tsa gagwe. Fa a ne a kgona, o ka bo a mo pheremetsa a re e re go ya a ele ruri. O ne a tsaya matsapa a go botsa mongwe le mongwe yo o gorogang ka dikgomo go tswa Majwanamatshwana gore Pelotshweu o le tsamaya fa kae, o akanya go dira eng. A o rata go boela gae ka dikgomo kgotsa jang? Fa a utlwa go twe ga a ise a tshikinyege a leboge tota, a bo a rapele gore a name a sa itshoketse morokomo. O kile a bo a akanya gore a ga se gore e nne ena a yang go bereka morokomo fa o palela Pelotshweu, gore a tle a je tse di kwa nageng. A gakologelwa gore o kelotlhoko jang mo loruong e bile o tla nne a tla gangwe le gape go tla go di tlhola. A latlha seditse.

- 1.1.1 Gaboitlodiwe ke mang? (1)
- 1.1.2 Gaboitlodiwe o golagana jang le Pelotshweu? (2)
- 1.1.3 Goreng Gaboitlodiwe a ne a le mo tshwenyegong ka Pelotshweu? (2)
- 1.1.4 Ka dintlha di le tharo, neela tshobotsi ya ga Keitheng. (3)
- 1.1.5 Naya mabaka a a dirang gore Gaboitlodiwe a bo a rapela gore Pelotshweu a se lapisiweng ke morokomo. (4)
- 1.1.6 Tlhalosa seo batsadi ba ga Gaboitlodiwe ba mo itumedisitseng ka sona. (3)

1.2

Go boeng kwa Bopedi, Pelotshweu a feta a lotlegela monnamogolo Gaboutlwelwe masana a kokometse. O tlhalositse fa matsapa di a tsere kwa mophatong. Morongwa e ne e le ena Monageng. Fela ka ntlha ya go rekegela pholo ya ga monnamogolo a seke a mmolelela gore matsapa di a tsaya kwa mophatong jaana, a tswa kwa mogweng wa gagwe. A tlhalosa fa e le morero wa borangwane mme ba roma Monageng. Gape ba rile Monageng a sena go swa ba taboga go itaya motlhala go thibela gore di se ka tsa bo tsa busediwa kwa go bona.

Ke eng se Pelotshweu a sa se bolelelang monnamogolo Gaboutlwelwe? O ne a ile go dira eng kwa Bopedi? Tlhalosa ka botlalo se a se fitlhetseng kwa Bopedi. (15)

- 1.3 Buisa nopollo e e fa tlase, mme morago o tihalose ka bokhutshwane ditiro tse di neng di dirwa ke Gaboitlodiwe tse di neng di kgotlela puso ya ga kgosi Gaboutlwelwe.

"Malatsing ano go sengwenyana se gangwe le gape se kgotlelang puso ya ga Gaboutlwelwe. Bothata, ke seboba sa mpa. Mogwe wa gagwe yo o mo ratang bobbe, yo o nyetseng morwadie yo o mo ratang bobbe ..."

(10)

- 1.4 Tihalosa ka botlalo se se diragaletseng Pelotshweu fa a ne a etetse Gaboitlodiwe le Keitheng morago ga go kobiwa ga bona ke kgosi Gaboutlwelwe, le gore ba feletse kae.

(20)

60 maduo

KAROLO B DIKWALO TSA TIRISANO**POTSO 2**

Araba e le NNGWE FELA ya dipotso tse di latelang, e leng 2.1 kgotsa 2.2.

2.1 LEKWALO LA BOTSALANO

Tsala ya gago o falotse marematlou a gagwe ka dinaledi mo dirutweng tse tsothe, mme ga a batle go tswetsa dithuto tsa gagwe kwa pele ka ntlha ya maemo a kwa lelapeng. Mo kwalele lekwalo o mmontshe botlhokwa ba thuto.

Boleele jwa lekwalo la gago bo akaretsa aterese, ditumediso, mmele le bokhutlo bo nne mafoko a a magareng ga 150–200. (30)

KGOTSA**2.2 LEKWALO LA SEMMUSO**

Go na le magatwe a gore yo mongwe wa barutwana ba sekolo sa lona o rekisa diritibatsi ka mo sekolong. Jaaka morutwana yo o tshwenyegileng ka serodumo sa sekolo sa gagwe, kwalela mogokgo lekwalo o mo tsibose ka ga se.

Boleele jwa lekwalo la gago bo akaretsa aterese, ditumediso, mmele le bokhutlo bo nne mafoko a a magareng ga 150–200. (30)

POTSO 3 DIKWALO TSE DIKHUTSHWANE LE TSE DILEELE

Mosadimogolo wa gaeno o tlhokofetse morago ga bolwetse jo bo leele jwa kgatelelo ya madi a magolo. Kwala tsa botshelo jwa moswi jaaka o kopilwe ke bagolo. Ela tlhoko gore o bua ka moswi e seng motshedi.

Boleele jwa sekwalwa sa gago bo akaretsa kagego e ka nna ya matseno, mmele le bokhutlo bo nne mafoko a a magareng ga 120–150. (10)

40 maduo

Maduo otlhe: 100